

Wyróżnieni Nagrodą im. Karola Miarki (1983–2016)

I Rok 1983 (Katowice):

Jan Tacina (woj. bielskie), Sławomir Folfasiński (woj. częstochowskie), Józef Kachel (woj. katowickie), dr Stefania Mazurek (woj. opolskie)

II Rok 1984 (Opole):

Józef Miks (woj. bielskie), dr Franciszek Sobalski (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Witold Nawrocki (woj. katowickie), dr Piotr Świerc (woj. opolskie)

III Rok 1985 (Bielsko-Biała):

dr hab. Edmund Rosner (woj. bielskie), Jan Pietrzykowski (woj. częstochowskie), Aleksander Widera (woj. katowickie), Franciszek Adamiec (woj. opolskie)

IV Rok 1986 (Częstochowa):

dr Edward Buława (woj. bielskie), dr Mieczysław Stańczyk (woj. częstochowskie), Wilhelm Szewczyk (woj. katowickie), dr hab. Franciszek Antoni Marek (woj. opolskie)

V Rok 1987 (Katowice):

Józef Pilch (woj. bielskie), dr Andrzej Skalski (woj. częstochowskie), Jan Walczek (woj. katowickie), prof. dr hab. Dorota Simonides (woj. opolskie)

VI Rok 1988 (Opole):

Władysław Oszelda (woj. bielskie), Janusz Płowecki (woj. częstochowskie), Tadeusz Kijonka (woj. katowickie), dr Zbyszko Bednorz (woj. opolskie)

VII Rok 1989 (Bielsko-Biała):

Robert Danel (woj. bielskie), Rajmund Pierśniak (woj. częstochowskie), Stanisław Hadyna (woj. katowickie), Jan Goczoł (woj. opolskie)

VIII Rok 1990 (Częstochowa):

dr Jerzy Polak (woj. bielskie), dr Aleksander Jaśkiewicz (woj. częstochowskie), ks. Stanisław Tkocz (woj. katowickie), Waleria Nabzdyk (woj. opolskie)

IX Rok 1991 (Katowice):

prof. dr hab. Ewa Chojecka (woj. bielskie), Aleksander Markowski (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Krystyna Heska-Kwaśniewicz (woj. katowickie), Paweł Kozerski (woj. opolskie)

X Rok 1992 (Opole):

Alicja i Eugeniusz Paduchowie (woj. bielskie), ks. dr Marian Duda (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Jerzy Zieliński (woj. katowickie), Lutosława Malczewska (woj. opolskie)

XI Rok 1993 (Bielsko-Biała):

Jerzy Kronhold (woj. bielskie), Stefan Sygit (woj. częstochowskie), Henryk Mikołaj Górecki (woj. katowickie), Alojzy Wierzoń (woj. opolskie)

XII Rok 1994 (Częstochowa):

Jan Krop (woj. bielskie), o. Jan Golonka (woj. częstochowskie), Zygmunt Brachmański (woj. katowickie), ks. bp prof. dr hab. Alfons Nossol (woj. opolskie)

XIII Rok 1995 (Katowice):

Franciszek Suknarowski (woj. bielskie), Mieczysław Tkacz (woj. częstochowskie), prof.

Andrzej Jasiński (woj. katowickie), Adolf Warzok (woj. opolskie)

XIV Rok 1996 (Opole):

Tadeusz Trębacz (woj. bielskie), Jadwiga Wosik (woj. częstochowskie), prof. Jan Wincenty Hawel (woj. katowickie), prof. dr hab. Michał Lis (woj. opolskie)

XV Rok 1997 (Bielsko-Biała):

Leon Miękina (woj. bielskie), Jerzy Kędziora (woj. częstochowskie), prof. zw. dr hab. Józef Śliwiok (woj. katowickie), prof. dr hab. Wiesław Lesiuk (woj. opolskie)

XVI Rok 1998 (Katowice):

prof. dr hab. Jan Malicki (woj. katowickie), Alina Świeży (woj. bielskie), ks. dr Ireneusz Skubiś (woj. częstochowskie), prof. dr hab. Teresa Smolińska (woj. opolskie)

XVII Rok 1999 (Katowice):

dr Marceli Antoniewicz (woj. śląskie), Janina Marcinkowa (woj. śląskie), ks. abp Damian Zimoń (woj. śląskie)

XVIII Rok 2000 (Katowice):

Antoni Halor (woj. śląskie), prof. dr hab. Alojzy Kopoczek (woj. śląskie), Krzysztof Wielgut (woj. śląskie)

XIX Rok 2001 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Antoni Gładysz (woj. śląskie), Wiesław Głowacz (woj. śląskie), prof. dr hab. Andrzej J. Zakrzewski (woj. śląskie)

XX Rok 2002 (Pielgrzymowice):

prof. Julian Gembalski (woj. śląskie), dr Ryszard Kincel (woj. śląskie), ks. prof. zw. dr hab. Jan Związek (woj. śląskie)

XXI Rok 2003 (Pielgrzymowice):

Andrzej Kalinin (woj. śląskie), Wojciech Kilar (woj. śląskie), prof. Michał Kliś (woj. śląskie)

XXII Rok 2004 (Pielgrzymowice):

ks. dr hab. Józef Budniak (woj. śląskie), Adam Mroczek (woj. śląskie), Marek Plura (woj. śląskie)

XXIII Rok 2005 (Pielgrzymowice):

prof. dr hab. Marian Głowacki (woj. śląskie), Andrzej Koniakowski (woj. śląskie), dr Maria Lipok-Bierwiazzonek (woj. śląskie)

XXIV Rok 2006 (Opole):

Józef Broda (woj. śląskie), prof. dr hab. Janusz Hereźniak (woj. śląskie), Jerzy Moskal (woj. śląskie), dr Krzysztof Spałek (woj. opolskie)

XXV Rok 2007 (Katowice):

Krystyna Bochenek (woj. śląskie), Karol Cebula (woj. opolskie), dr Juliusz Sętowski (woj. śląskie), prof. dr hab. Adam Suchoński (woj. opolskie), Jan Szymik (woj. śląskie)

XXVI Rok 2008 (Katowice):

Andrzej Balcerek (woj. opolskie), Małgorzata Kiereś (woj. śląskie), dr Józef Musioł (woj. śląskie), prof. dr hab. Stanisław S. Nicieja (woj. opolskie), prof. dr hab. Ryszard Swed (woj. śląskie)

XXVII Rok 2009 (Brzeg):

Cecylia Heller (woj. opolskie), ks. bp prof. dr hab. Jan Marian Kopiec (woj. opolskie), prof. dr hab. Grażyna Barbara Szewczyk (woj. śląskie), prof. dr hab. inż. Marek Trombski (woj. śląskie), dr hab. Dariusz Złotkowski (woj. śląskie)

XXVIII Rok 2010 (Katowice):

ks. prof. dr hab. Tadeusz Borutka (woj. śląskie), Harry Duda (woj. opolskie), dr Stanisław Jałowiecki (woj. opolskie), dr Wanda Malko (woj. śląskie), ks. bp Tadeusz Szurman (woj. śląskie), Damian Galusek, Rada Gminy Pawłowice, społeczność Pielgrzymowic (woj. śląskie)

XXIX Rok 2011 (Katowice):

prof. dr hab. Stanisław Gajda (woj. opolskie), Michał Józef Lubina (woj. śląskie), prof. dr hab. Idzi Panic (woj. śląskie), prof. dr hab. Robert Rauziński (woj. opolskie), Zofia Rozanow (woj. śląskie)

XXX Rok 2012 (Opole):

Róża Bednorz (woj. opolskie), Henryk Buszko (woj. śląskie), o. dr hab. Eustachy Rakoczy (woj. śląskie), prof. dr hab. inż. Jerzy Skubis (woj. opolskie), Aleksander Spyra (woj. śląskie)

XXXI Rok 2013 (Katowice):

Zbigniew Kościów (woj. opolskie), prof. dr hab. Andrzej Linert (woj. śląskie), dr hab. Stanisława Sochacka (woj. opolskie), prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz (woj. śląskie), dr Bogdan Wszołek (woj. śląskie)

XXXII Rok 2014 (Katowice):

ks. dr hab. Andrzej Hanich (woj. opolskie), dr hab. Elżbieta Hurnik (woj. śląskie), prof. zw. Eugeniusz Knapik (woj. śląskie), Waleria Owczarz (woj. śląskie), Roman Sękowski (woj. opolskie), Bogusław Szybkowski (woj. opolskie)

XXXIII Rok 2015 (Opole):

ks. bp Paweł Anweiler (woj. śląskie), prof. dr hab. Mieczysław Chorąży (woj. śląskie), prof. dr hab. Danuta Kisielewicz (woj. opolskie), dr hab. Jerzy Mizgański (woj. śląskie), Urszula Zajączkowska (woj. opolskie)

XXXIV Rok 2016 (Katowice):

Zuzanna Kawulok (woj. śląskie), prof. dr hab. Mirosława Knapik (woj. śląskie), prof. dr hab. Marek Masnyk (woj. opolskie), dr Elżbieta Wróbel (woj. śląskie), prof. dr hab. Zbigniew Zielonka (woj. opolskie)

RAPTULARZ SILESIAŃKI

Jednodniówka Biblioteki Śląskiej. Trzecia w 2016 roku. Redakcja Jan Baron – sekretarz naukowy BS, opracowanie edytorskie Zdzisław Grzybowski – Dział Naukowo-Wydawniczy BS. Druk: Biblioteka Śląska. Nakład: 150 egz.

JEDNODNIÓWKA WYDANA Z OKAZJI XXXIV EDYCJI NAGRODY IM. KAROLA MIARKI

RAPTULARZ SILESIAŃKI

24 października A.D. MMXVI

**BIBLIOTEKA
ŚLĄSKA**

B

40-021 Katowice
plac Rady Europy 1
www.bs.katowice.pl

Gdy wiele lat temu...

Gdy wiele lat temu w Pielgrzymowicach, w niezwykle trudnym czasie, dojrzewała idea stworzenia nagrody honorującej ludzi, którzy w swoim długim życiu budowali autorytet najbliższego miejsca, regionu, kraju, to nikt zapewne nie przewidywał, iż po wielu – nieraz radykalnych – przeobrażeniach otaczającej nas rzeczywistości stanie się ona symbolem trwania swoistego, duchowego arystokratyzmu, przy egalitaryzmie wskazywanych laureatów.

Nie ma tu monopolu na przywoływanie jednej, zamkniętej,

wewnętrznie spójnej elity. Nie są też honorowani przedstawiciele jednej li tylko grupy społecznej. Nie ma też preferencji w sprawowanych funkcjach, wykonywanych zawodach czy monolityczności poglądów – zgodnych lub nie. Te kategorie są nader odległe od świata preferencji, którymi kierowali się w swoim życiu Patron Nagrody, jej pomysłodawcy, współcześni jurorzy.

Ów autonomiczny wobec otoczenia charakter nagrody wymuszał odmienny i niekonwencjonalny sposób poszukiwań. I on właśnie jest niezbywalnym atu-

tem, decydującym o sile miarkowskich spotkań, a dyskusje nad przedstawianymi kandydaturami są długie i żarliwe.

Tym większa zatem satysfakcja dla osób wybranych i honorowanych przez Marszałków województw śląskiego i opolskiego.

Wszystkim tegorocznym Laureatom XXXIV edycji Nagrody im. Karola Miarki życzymy skuteczności w wielu jeszcze poczynaniach, radości z działań i satysfakcji w przyszłości.

Prof. zw. dr hab. Jan Malicki

Laureaci Nagrody imienia

ZUZANNA KAWULOK
instrumentalistka, poetka
i gawędziarka

Zuzanna Kawulok już w domu rodzinnym otoczona była zamiłowaniem do kultury i folkloru. Jej dziadek Michał Kawulok, zwany Królem Gór, był budzi- cielem polskości i rzecznikiem praw gór- rali istebniańskich. Ojciec Jan Kawulok był niepowtarzalną indywidualnością kultury – nie tylko istebniańskiej, ale i ogólnonarodowej. Dorastając w takiej atmosferze, odziedziczyła zapal i chęć popularyzowania rodzimej tradycji.

Mając 13 lat, rozpoczęła naukę gry na instrumentach pasterskich, budo- wanych przez ojca. Talent i umiejęt- ności muzyczne rozwijała pod okiem Jana Drozda z Ustronia. W 1955 r. wstąpi- ła do Zespołu Regionalnego Koniaków, w którym grała na skrzypcach, trąbicie, fujarkach, okarynie i gajdach.

W 1982 r. została instruktorem Ze- społu Regionalnego Koniaków i przez następnych 11 lat pełniła funkcję jego kierownika artystycznego. Od 1972 r. do 1985 r. w Szkole Podstawowej nr 1

w Koniakowie uczyla dzieci gry na fuja- rach i skrzypcach. Wraz z zespołem bra- ła udział w licznych festiwalach, prze- glądach i koncertach, m.in. na Słowacji, w Czechach, Austrii, Niemczech, Belgii i we Włoszech.

Jest niezwykle cenioną instrumen- talistką, poetką i gawędziarką, instruk- torką i organizatorką zespołów regio- nalnych. Choć sama już nie występuje, chętnie dzieli się swoją wiedzą. Uczest- niczy też w pracach komisji artystycz- nych wielu konkursów.

Cieszy się szacunkiem nie tylko w lo- kalnym środowisku. Jest honorowym członkiem Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, Cepelii, Polskiej Sekcji Międzynarodo- wej Rady Stowarzyszeń Folklorystycz- nych CIOFF.

Z ogromnym zaangażowaniem po- pularyzuje dziedzictwo kulturowe zie- mi beskidzkiej. Do dziś, mimo kłopo- tów zdrowotnych, sprawuje opiekę nad Chatą Kawuloka – rodzinnym muzeum, w którym rzetelnie przedstawia mies- kańcom oraz turystom charakter daw- nej kultury materialnej i duchowej gór- rali istebniańskich.

Jej postawa jest wzorem dla młodych pokoleń. Swoją działalnością przyczyni- ła się do rozsławienia Istebnej nie tylko w Polsce, ale również za granicą.

Została uhonorowana m.in.: Brązo- wym Krzyżem Zasługi, odznaką Zasłu- żony Działacz Kultury, Nagrodą Mini- stra Kultury, Nagrodą im. Oskara Kol- berga i Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Prof. dr hab. MIROSŁAWA KNAPIK
nauczyciel akademicki, dyrygent

Prof. dr hab. Mirosława Knapik od 2001 r. pełni funkcję kierownika Katedry Edu- kacji Muzycznej i Arteterapii na Wy- dziale Pedagogiki i Psychologii Uniwer- sytetu Śląskiego. W 2005 r. otrzymała tytuł profesora sztuk muzycznych. Jest również profesorem Akademii Umeni w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja).

Prowadzi badania dotyczące wielo- aspektowego wykorzystania sztuki w wy- chowaniu i terapii. Zrealizowała m.in. projekty: „Intersemiotyczne wykorzysta- nie muzyki do działań terapeutycznych” (2002), „Spotkania ze sztuką – kon- cepcja terapii artystycznej dla dzieci z zaburzeniami rozwoju i zachowa- nia” (2003–2004), „Europa – integracja – sztuka. Tematyczna koncepcja pra- cy edukacyjno-terapeutycznej” (2004–2005), „W harmonii z naturą. Elementy ekologii w pedagogice i sztuce” (2009).

W ramach popularyzowania kultury muzycznej przygotowuje cykliczne kon- certy integracyjne, skierowane do dzieci, młodzieży i nauczycieli: „Dziecięce spo-

Od 2007 r. pełni funkcję przewod- niczącej Oddziału Częstochowskie- go Towarzystwa Literackiego im. Ada- ma Mickiewicza. W latach 2007–2016 była członkiem Zarządu Głównego To- warzystwa Literackiego im. A. Mickie- wicza w Warszawie. Kierując oddzia- łem Towarzystwa, podejmuje inicjaty- wy służące popularyzowaniu literatury i upowszechnieniu rezultatów badań prowadzonych przez częstochowskich polonistów. W 2008 r. współorganizowa- ła konferencję naukową: *Częstochowa w literaturze i kulturze – literatura i kul- tura w Częstochowie*, a także zainicjowa- ła cykl „Spotkania z literaturą”. W latach 2000–2010 redagowała kronikę kultural- ną Częstochowy w miesięczniku „Śląsk”.

W 2013 r. została powołana do Rady Artystycznej Teatru im. Adama Mic- kiewicza w Częstochowie. Odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodo- wej (2010).

Karola Miarki w 2016 roku

Prof. dr hab. MAREK MASNYK
historyk,
rektor Uniwersytetu Opolskiego

tkania muzyczne” w Państwowej Ogól- noksztalczącej Szkole Muzycznej II st. w Katowicach, „Barwy i formy muzyki” w Akademii Muzycznej w Katowicach (oba przedsięwzięcia realizowane są od 1996 r.) oraz „Muzyczne nastroje” w Bi- bliotece Śląskiej (od 2013 r.).

Jej działalność artystyczna wypeł- niona jest w przeważającym stopniu dy- rygenturą chóralską. Od 1982 r. kieruje zespołem szkolnym – Chórem Żeńskim Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej II st. im. K. Szymanowskie- go w Katowicach. Pracowała z zespó- łami zawodowymi – Chórem Filhar- monii Śląskiej (1998–1999), zespołami akademickimi – chórem uczelnianym i kameralnym Akademią Muzycznej w Katowicach (1986–1994), Chórem Kolegium Nauczycielskiego w Bytomiu (1999–2000) oraz zespołami amator- skimi zrzeszonymi w Polskim Związku Chórów i Orkiestr w Katowicach. Pro- wadzone przez nią chóry zdobyły ponad 50 nagród (głównie *grand prix*) na wie- lu ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach i konkursach.

Jest wieloletnim dyrektorem arty- stycznym Międzynarodowego Festiwalu Kolęd i Pastorałek w Będzinie, groma- dzącego corocznie kilka tysięcy muzy- ków amatorów z kraju i zagranicy (m.in. z ośrodków na Ukrainie i Białorusi).

Odnaczona m.in.: Brązowym Krzy- żem Zasługi (2006), Medalem Kom- isji Edukacji Narodowej (2007), Złotym Medalem za Długoletnią Służbę (2012) i Brązowym Medalem „Zasłużony Kul- turze Gloria Artis” (2013).

Prof. dr hab. Marek Masnyk studiował historię w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. Doktoryzował się w 1986 r., a w 1995 r. uzyskał stopień doktora ha- bilitowanego. W 2012 r. otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych. Od 1996 r. kieruje Katedrą Historii Śląska w Instytucie Historii Uniwersytetu Opolskiego. Wypromował 13 doktorów, a także był recenzentem w wielu prze- wodach doktorskich i habilitacyjnych.

Na macierzystej uczelni pełnił funk- cję prodziekana (1996–1999), a następ- nie dziekana Wydziału Historyczno- -Pedagogicznego (1999–2005, 2008–2012). W latach 2005–2008 oraz 2012–2016 był prorektorem ds. kształcenia i studentów. Od września 2016 r. jest rektorem Uniwersytetu Opolskiego.

Specjalizuje się w historii Polski i historii powszechnej XIX i XX wie- ku. Jego zainteresowania naukowe doty- czą polsko-niemieckiego pogranicza et- niczno-językowego, problematyki Śląska w polskiej myśli politycznej, a także hi-

storii społecznej i politycznej Śląska w XIX i XX wieku. Prowadzi bada- nia nad miejscem Śląska – historycz- nie ukształtowanego makroregionu na styku kilku narodów i państwowości, zróżnicowanego kulturowo i etnicznie – w myśli i działalności lokalnych przy- wódców narodowych.

Opublikował ponad 100 prac nauko- wych, w tym 7 monografii. Wyniki pro- wadzonych badań dotyczących dziejów Śląska na przełomie XIX i XX wieku za- prezentował w dysertacji doktorskiej (1986), która otrzymała Nagrodę Woje- wody Opolskiego w konkursie na naj- bardziej użyteczną dla regionu pracę naukową.

Efektem jego studiów nad dzieja- mi Związku Polaków w Niemczech była monografia *Dzielnica I Związku Polaków w Niemczech (1923–1939)* (1994), będą- ca do dzisiaj jednym z najważniejszych opracowań dokumentujących działal- ność Polaków spod znaku Rodła.

Jest autorem artykułów i książek poświęconych Kazimierzowi Malczew- skiemu, Maksymilianowi Kośnemu i Michałowi Grażyńskiemu. Do obiegu naukowego wprowadził ważne edycje źródeł dotyczące udziału polskiej mniej- szości narodowej w wyborach parla- mentarnych w Rzeszy Niemieckiej oraz stosunku Polski, mocarstw zachodnio- europejskich i Stanów Zjednoczonych do granicy polsko-niemieckiej na Gór- nym Śląsku. Od 2015 r. jest członkiem Komitetu Nauk Historycznych PAN.

Dr ELŻBIETA WRÓBEL
literaturoznawczyni
i popularyzatorka kultury

Dr Elżbieta Wróbel pracuje na stanowi- sku adiunkta w Zakładzie Historii Li- teratury Polskiej XX Wieku i Literatu- ry Najnowszej Instytutu Filologii Pol- skiej w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pracę doktorską po- święconą prozie reportażowej dwudzie- stolecia międzywojennego, napisaną pod kierunkiem prof. Włodzimierza Wójcika, obroniła w 2000 r. na Uniwer- sytecie Śląskim.

Jej zainteresowania naukowe kon- centrują się wokół zjawisk literackich pierwszej połowy XX wieku. Opubliko- wała książkę *Znane i nieznanne Dwudzie- stolecie. Szkice o prozie międzywojennej* (2012). Drugim ważnym obszarem jej zainteresowań naukowych stało się ży- cie kulturalne Częstochowy. Jest autorką szkiców poświęconych twórcom związa- nym z Częstochową i obrazowi rodzi- nego miasta w literaturze, a także re- daktorką antologii *Poeci Częstochowy i okolic* (2003).

Od 2005 r. współorganizuje ogólno- polską konferencję naukową „Czytanie Dwudziestolecia”, będącą jedną z wizy- tówek częstochowskiej polonistyki. Była również współorganizatorką ogólnopól- skich sesji naukowych „Władysław Seby- ła. Studium twórczości” (2015) i „Jerzy Liebert. Lektury” (2016), przygotowa- nych we współpracy z Instytutem Nauk o Literaturze im. I. Opackiego Uniwer- sytetu Śląskiego.

Prof. dr hab. ZBIGNIEW ZIELONKA
literaturoznawca, pisarz i publicysta

Prof. dr hab. Zbigniew Zielonka jest eme- rytowanym pracownikiem naukowym Akademii Pomorskiej w Słupsku. Ukoń- czył filologię polską na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W 1974 r. obronił doktorat, a w 1997 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego. Od 1974 r. związany był – jako nauczy- ciel akademicki – ze słupską uczelnią.

Jego bogaty dorobek naukowy kon- centruje się wokół szeroko rozumianej problematyki życia literackiego na Ślą-

sku w rozległym przedziale czasowym. Związki emocjonalne ze Śląskiem inspi- rowały go do podejmowania badań, do- cierania do źródeł i ukazywania kulturo- wej tożsamości regionu.

Publikacje jego książek – odzwiercie- dławiających erudycję historyczną i literac- ką – były ważnymi wydarzeniami w na- uce i literaturze polskiej. W kręgu zain- teresowań pisarskich i naukowych prof. Zbigniewa Zielonki na pierwsze miejsce wysuwają się problemy regionalizmu.

Debiutował jako prozaik w 1958 r. na łamach czasopisma „Wici”. Dał się po- znać jako znawca tego, co regionalne, odrębne i oryginalne. Jest autorem wie- lu powieści m.in.: *W Jemielnicy sądną dzień* (1956), *Jakub Kania* (1961 – w se- rii Zasłużeni Ludzie Śląska, 1998), *Orły na sarkofagu* (1964; utwór wyróżniony nagrodą miesięcznika „Odra”), *Klucz ziemi* (1965), *Ziemia wschodząca* (1973), *Księga Henrykowska* (1979), *Henryk Prawy* (1982, 2015), *I ona ma zielone oczy* (2015).

Jako długoletni współpracownik re- dakcji miesięcznika „Opole” został uho- norowany nagrodą pisma za pracę *Śląsk – ogniwo tradycji. Rozważania o histo- rii i kulturze* (1981). Z inicjatywy Towa- rzystwa Przyjaciół Opola wydał książkę biograficzną *Papa Musioł. Rzecz o Karo- lu Musiole i Opolu mieście* (1993), będą- cą szeroką panoramą dziejów miasta.

Do jego największych dokonań na- ukowych należy *Geografia życia literac- kiego polskiego kręgu kulturowego na Ślą- sku* (1994) – encyklopedia wraz z ko- mentarzami, przedstawiająca przejawy życia literackiego na całym Śląsku od najdawniejszych czasów. Jest także au- torem wielu artykułów publicystycznych i historycznoliterackich, jak również esejów, rozpraw, studiów oraz recen- zji literackich i naukowych. Był organi-izatorem życia literackiego i naukowego na Opolszczyźnie oraz na Pomorzu. W październiku 2016 roku został od- znaczony Medalem „Zasłużony Kultu- rze Gloria Artis”.